

คำวินิจฉัยของ นายประเสริฐ นาสกุล ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๗/๒๕๔๒

วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๒

เรื่อง การยุบพรรคชาตินิยม

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้องเป็นหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๐๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๒ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง เนื่องจากพรรคชาตินิยมไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการพิจารณา

(๑) นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือ ที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๕๕ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ ถึงหัวหน้าพรรคชาตินิยม ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาตินิยมไว้ในทะเบียนพรรคการเมืองแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ จึงขอให้พรรคชาตินิยมดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคชาตินิยมตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขาภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคชาตินิยม (คือภายในวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๒) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๕ และแจ้งให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค ดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินตามมาตรา ๔๒

(๒) นายทะเบียนพรรคการเมืองมีหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๐๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๔๒ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ขอให้มีความคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม

(๓) หัวหน้าพรรคชาตินิยม มีหนังสือที่ ๐๐๐๓/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ถึงประธานศาลรัฐธรรมนูญ ได้แย้งคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และขอให้ศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการต่าง ๆ รวม ๗ ข้อ กับชี้ขาดว่า ควรยุบพรรคชาตินิยม หรือไม่

โดยที่ข้อเท็จจริงที่ศาลรัฐธรรมนูญได้รับมีเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้แล้ว ไม่จำเป็นต้องดำเนินการแสวงหาพยานหลักฐานอื่นใดอีก

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๑) รัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ และมาตรา ๓๒๘

(๒) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๓

มาตรา ๑๔ มาตรา ๑๘ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๖๕

ปัญหาที่ต้องวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจวินิจฉัยให้ยุบพรรคชาตินิยมได้หรือไม่

คำวินิจฉัย

ในการที่จะพิจารณาวินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจสั่งยุบพรรคชาตินิยมหรือไม่ มีประเด็นที่จะต้องพิจารณา ๒ ประเด็น คือ

ประเด็นแรก ข้อเท็จจริงในกรณีนี้ปรากฏชัดว่า เมื่อนายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนพรรคชาตินิยมตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๘ โดยหนังสือที่ ลต ๐๐๐๔/๑๒๕๕ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ แล้ว พรรคชาตินิยมไม่สามารถดำเนินการตามมาตรา ๒๕ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน (๑๕ เมษายน ๒๕๕๒) นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคชาตินิยม ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง แต่พรรคชาตินิยมโต้แย้งว่า ในระหว่างเวลาดังกล่าวนายทะเบียนพรรคการเมืองได้เชิญหัวหน้าพรรคชาตินิยมไปร่วมประชุมเกี่ยวกับประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง และเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเวลาออกอากาศให้แก่พรรคการเมืองทางสถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์ของรัฐ ในการประชุมพิจารณาประกาศดังกล่าวพรรคชาตินิยมคัดค้านว่า ประกาศเรื่อง กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ขัดต่อเจตนารมณ์และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ทำให้พรรคการเมืองเล็กที่ตั้งขึ้นใหม่เสียเปรียบ ซึ่งเป็นอีกเรื่องหนึ่ง นอกจากนี้ในประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กองทุนเพื่อพัฒนาพรรคการเมือง ลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ นิยามคำว่า “พรรคการเมือง” ให้หมายความว่า พรรคการเมืองที่คณะกรรมการร่วมกันจัดตั้งโดยได้รับการจดทะเบียนจัดตั้ง และได้ดำเนินการให้มีสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองครบถ้วนตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๓ เพียงกรณีเดียว การที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ในกรณีอื่นอีก ย่อมมีความหมายว่า พระราชบัญญัติดังกล่าวเพิ่มอำนาจให้แก่ศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ไม่ถูกต้อง เพราะเป็นการหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หมวด ๑๒ การแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๑๓ ดังรายละเอียดของความเห็นปรากฏในคำวินิจฉัยส่วนตัวที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ขอให้ยุบพรรคมวลชนแล้ว

ประเด็นที่สอง เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญโดยมติเสียงข้างมากในคำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ วินิจฉัยว่า ศาลรัฐธรรมนูญ มีอำนาจยุบพรรคการเมืองได้ตามรัฐธรรมนูญประกอบ

กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ดังนั้น ในกรณีของพรรค
ชาตินิยมซึ่งนายทะเบียนรับจดทะเบียนการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ แล้ว ไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ คือ ไม่ดำเนินการ
ให้เป็นไปตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง อีกทั้ง
เมื่อศาลรัฐธรรมนูญขอให้หัวหน้าพรรคชาตินิยมชี้แจง และหัวหน้าพรรคชาตินิยมชี้แจงและโต้แย้งแล้ว
แต่คำชี้แจงและโต้แย้งนั้นก็ไม่มีเหตุผลให้รับฟังได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยให้ยุบพรรคชาตินิยมตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป

นายประเสริฐ นาสกุล
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ